

Pääomalainan myöntäminen Pöytyän Lämpökeskus Oy:lle

Khall 19.01.2026 § 8

Pöytyän kunta omistaa 100 % Pöytyän Lämpökeskus Oy:n. Yhtiön hallitus on 13.1.2026 esittänyt omistajalleen pyynnön rahoituksen järjestämisestä äkillisen ja tilapäisen kassavajeen kattamiseksi. Rahoituksen tarve aiheutuu Riihikosken lämpölaitoksen hakekattilan rikkoutumisesta viime vuoden loppupuolella. Useasta yrityksestä huolimatta kattilaa ei ole saatu korjattua ja lämpö tuotetaan öljyllä. Öljylämmityksen kustannukset ovat huomattavasti hakelämmitystä korkeammat ja yhtiön rahavirta ei riitä kattamaan öljynhankintaan liittyviä kustannuksia. Yhtiön hallitus on arvioinut rahoitustarpeeksi enintään 500 000 euroa. Välitön rahoitustarve on 200 000 euroa ja lopputarpeen osalta ratkaisevaa on, saadaanko hakekattila toimimaan talvikauden aikana.

Yhtiön perustoiminta on sinällään kannattavaa ja jatkuvuudeltaan vakaata, eikä yhtiön taloudellisessa asemassa ole havaittu rakenteellisia tai pitkäaikaisia kannattavuusongelmia. Rahoitustarpeen hoitamiseksi on arvioitu eri rahoitusvaihtoehtoja. Osakeyhtiölain (OYL 624/2006) 12 luvun 1§:n mukainen pääomalaina on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi ratkaisuksi tilanteeseen, koska se turvaa yhtiön maksuvalmiuden ilman välitöntä takaisinmaksupainetta ja on yhtiön taloudellinen tilanne huomioon ottaen liiketaloudellisesti perusteltu. Ajatuksena on, että pääomalaina myönnettäisiin tarpeen mukaan. Mikäli yhtiön tulee investoida uuteen lämpökattilaan, sen mahdollisesta rahoittamisesta tullaan päättämään erikseen.

Pääomalaina yleisesti

Pääomalaina on osakeyhtiön ja osuuskunnan rahoituksessa käytettävä instrumentti, jolla on sekä oman että vieraan pääoman kaltaisia ominaisuuksia. Pääomalainaa koskevat yhtiöoikeudelliset säännökset sisältyvät osakeyhtiölain (OYL) 12 lukuun. OYL:n pääomalainaa koskevat säännökset ovat pakottavia ja niissä säädetään muun muassa pääomalainan viimesijaisuudesta, koron ja pääoman maksua koskevista edellytyksistä ja rajoituksista sekä kiellosta antaa vakuutta pääomalainalle.

Pääomalaina on yhtiöoikeudellisen sääntelyn mukaan niin sanottu takasijainen laina. Tämä tarkoittaa sitä, että lainan pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella.

Pääomalainaa voidaan lyhentää ja korkoa maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän. Jos pääomalainalle tulevaa korkoa ei voida maksaa, korko siirtyy maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen perusteella, jonka mukaan maksuedellytykset täyttyvät.

Yhtiö ei saa antaa vakuutta pääomalainan pääoman tai koron maksamisesta. Pääomalainan velkojan suostumuksella pääomalainaa voidaan käyttää osakepääoman korotuksen maksuksi, muuntaa sijoitetuksi vapaaksi omaksi pääomaksi tai käyttää yhtiön tappion kattamiseen.

Pääomalainasta on sovittava kirjallisesti. Pääomalainasopimuksessa voidaan sopia yhtiöoikeudellisen sääntelyn asettamien vähimmäisehtojen lisäksi myös muista ehdoista, mutta ne eivät saa olla ristiriidassa lain pakottavien säännösten kanssa.

Kunnan taloudellinen riski

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:n mukaan pääomalainalle ei yrityksen kukaan saa antaa vakuutta.

Myönnettävä pääomalaina ei ole suuruudeltaan sellainen, että se vaarantaisi kunnan kykyä vastata lakisääteisistä tehtävistään. Kunnan talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että kunnan lakisääteisten tehtävien hoitamisen tai talouden ei erittäin varovaisestikaan arvioituna voida katsoa vaarantuvan myönnettävästä lainasta. Kunnan kassanhallinnan näkökulmasta myönnettävä antolaina ei lisää maksuvalmiusriskiä kassatilanteen ollessa hyvä, eikä se myöskään lisää tarvetta kunnan oman pitkäaikaisen lainasalkun kasvattamiseen.

Pääomalainan myöntämiseen ei myöskään liity kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon, että kunta omistaa yhtiön 100 % ja yhtiö on velvoitettu noudattamaan kunnan konserniohjetta ja omistajaohjausta. Pöytyän Lämpökeskus Oy:n lainoitus ei siten ole ristiriidassa kuntalain määräysten kanssa. Lainoituksen riskinä on yhtiön taloudellisen tilan heikentyminen lähinnä sitä kautta, että liikevaihto merkittävästi alenisi tai toimintaan kohdistuisi ennalta arvaamattomia merkittäviä pakollisia ja pitkäaikaisia kuluja. Kuten edellä on todettu, yhtiön liiketoiminta on ollut voitollista, eikä tiedossa ole olennaisia muutoksia tähän tilanteeseen.

Valtiontuki ja markkinaehtoisuus

Kuntalain mukaan kunta saa myöntää kilpailuilla markkinoille toimivalle tytäryhtiölle markkinaehtoisuuden lainan. Kunnan tulee ottaa pääomalainaa myöntäessään huomioon EU:n valtiontukisäännökset. Valtiontukikriteereistä säädetään SEUT 107 ja 108 artiklassa. Mikäli EU-valtiontukikriteerit täyttyvät, tulee lähtökohtaisesti tuki ilmoittaa komissiolle ennen päätöksen täytäntöönpanoa. Kunnan on lisäksi perusteltava lainapäätös tai vähintään muutoin esitettävä, millä perusteella laina on markkinaehtoinen ja täyttää EU-valtiontukisäännöksiä tuella asettamat edellytykset.

EU:n valtiontukisääntöjen mukainen valtiontuen käsite perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohtaan: "Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan." EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan siis silloin, kun kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät: julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin eli taloudelliseen toimintaan, tämä taloudellinen etu on valikoiva, toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, ja se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun lainaehdot ovat markkinaehtoiset eivätkä vääristä kilpailua markkinoilla, kyse ei ole valtiontuesta.

Kunnan lainanannossa on valtiontukikriteerien osalta keskeistä arvioida, tuetaanko yhtiötä siten, että tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua. Keskeinen valtiontuen kriteerien tulkintaan liittyvä tiedonanto on EU:n komission valtiontuen käsitteestä julkaisema tiedonanto (2016/C 262/01). Sen mukaan julkisena tukena ei huomioida sellaista rahoitusta, joka on annettu markkinaehtoisesti eli lainoituksessa noudatetaan markkinataloustoimijaperiaatetta. Jotta kunnan myöntämä laina ei sisältäisi valtiontukea yhtiölle, myönnettävän lainan ehtojen on oltava markkinaehtoisia.

Pöytyän Lämpökeskus Oy:lle annettavan pääomalainan vuosikoroksi on asetettu 4 %. Pääomalaina myönnetään ehdoilla, jotka vastaavat markkinaehtoista tuottovaatimusta ottaen huomioon lainan vakuudettomuuden, yhtiön riskiprofiilin, yhtiön toiminnan jatkuvuuden ja sijoituksen arvon. Pääomalainan myöntämisessä on kyse konsernisuhteeseen perustuva järjestely, joka toteutetaan markkinaehtoisin ehdoin. Korkotasoon vaikuttavat yhtiön vakaa kassavirta, vakiintunut toiminta, hyvä maksuhistoria ja tulevan kassavirran ennustettavuus.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että pääomalainan myöntäminen ei anna yhtiölle taloudellista kilpailuetua suhteessa muihin markkinoilla toimiviin yrityksiin, lainan ehdot ovat markkinaehtoiset eikä lainalla ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Edellä esitetyn perusteella pääomalainan myöntäminen ei siten täytä valtiontuen tunnusmerkistöä eikä se anna yhtiölle perusteetonta kilpailuetua.

Valmistelija

kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että kunnanvaltuusto päättää

1. myöntää Pöytyän Lämpökeskus Oy:lle enintään 500 000 euron pääomalainan seuraavin ehdoin:
 - lainasta peritään 4 % vuosikorko
 - pääomalainalle ei aseteta eräpäivää eikä lainalle vaadita vakuutta
 - lainan muut ehdot määräytyvät Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:n säännösten mukaisesti
2. valtuuttaa kunnanjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan pääomalainan velkakirjat ja tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia ennen niiden allekirjoittamista
3. edellyttää, että yhtiö raportoi lainan käytöstä ja takaisinmaksuedellytysten kehittymisestä osana konserniraportointia
4. hyväksyä 500 000 euron lisämäärärahan kuluun vuoden talousarvion rahoitusosaan antolainasaamisten lisäykseksi.
5. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää

1. myöntää Pöytyän Lämpökeskus Oy:lle enintään 500 000 euron pääomallainan seuraavin ehdoin:
 - lainasta peritään 4 % vuosikorko
 - pääomallainalle ei aseteta eräpäivää eikä lainalle vaadita vakuutta
 - lainan muut ehdot määräytyvät Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:n säännösten mukaisesti
2. valtuuttaa kunnanjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan pääomallainan velkakirjat ja tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia ennen niiden allekirjoittamista
3. edellyttää, että yhtiö raportoi lainan käytöstä ja takaisinmaksuedellytysten kehittymisestä osana konserniraportointia
4. hyväksyä 500 000 euron lisämäärärahan kuluvan vuoden talousarvion rahoitusosaan antolainasaamisten lisäykseksi.
5. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi päätösehdotuksen.